

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

ЖАНР ЛІТУРГІЇ
У КОНТЕКСТІ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ
УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА (XVII–XX СТОЛІТТЯ)
(СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ»)
СПЕЦКУРС

Лисенка Владислава Віталійовича
здобувача ступеня доктора мистецтва
кафедри хорового диригування

Творчий керівник –
народна артистка України, професор,

Шилова Інна Володимиріна

Науковий консультант –
доктор мистецтвознавства,
доцент, в. о. професора

Гусарчук Тетяна Володимирівна

ПЛАН

I. Літургійна музика в епоху бароко та класицизму.

II. Новітній період: українська літургійна музика кінця XIX – початку XX століття.

III. Сучасні тенденції у літургійній музиці (XX століття)

IV. Перелік рекомендованої літератури.

I. Літургійна музика в епоху бароко та класицизму

1. Літургія як невід'ємний жанр сакральної музики.
2. Розвиток літургійної музики в контексті XVII–XVIII століть.
3. Роль літургійної музики у традиційних богослужбових обрядах.
4. Використання музичних рукописів в літургійній музиці.
5. Вплив Миколи Дилецького та його праці «Муסיкийская граматика» на розвиток літургійної музики.
6. Літургійна творчість Івана Домарацького
7. Аналіз літургійної спадщини Симеона Пекалицького.
8. Контакти з музичними традиціями Європи та їх вплив на українську літургійну музику.
9. Роль літургійної музики у творчості Максима Березовського та Дмитра Бортнянського.
10. Сакральна-духовна та літургійна спадщина Артемія Веделя та Степана Дехтярева.
11. Компаративний аналіз літургійної творчості Артемія Веделя.

II. Новітній період: українська літургійна музика в XIX–XX століттях

1. Зміни в літургійній музиці під впливом руху національного відродження.
2. Роль українських композиторів у створенні літургійної музики для богослужбових обрядів.
3. Творчість Михайла Вербицького та його внесок у розвиток української літургійної музики.
4. Вплив на розвиток української літургійної музики Миколи Лисенка.
5. Аналіз літургійних творів Миколи Леонтовича.
6. Внесок Кирила Стеценка у розвиток української літургійної музики.
7. Роль Олександра Кошиця у розвитку української літургійної музики.

8. Аналіз літургійної творчості Якова Яциневича.
9. Українська літургійна музика під час репресій та заборон.

III. Сучасні тенденції у літургійній музиці (XX століття)

1. Переосмислення літургійної музики в контексті сучасного українського музичного мистецтва.
2. Експериментальні й новаторські підходи до створення літургійної музики та їхній вплив на сучасну церковну музику.
3. Концертна літургія як жанр.
4. Літургійні піснеспіви Валентина Сильвестрова
5. Вплив на розвиток української літургійної музики Євгена Станковича.
6. Риси симфонізму у літургійній творчості Мирослава Скорик та Євгена Станковича.
7. Новітні прийоми письма в літургійній творчості Лесі Дичко.
8. Аналіз літургійної творчості Віктора Степурка.
9. Поліфонізм у літургійній творчості Михайла Шука.
10. Окремі літургійні твори Ганни Гаврилець, Вікторії Польової, Тетяни Яшвілі та Ірини Алексійчук

IV. Перелік рекомендованої літератури.

1. Александрова Н. Канонические жанры в контексте «посткомпозиторского» мышления: к проблеме авторского стиля в современной музыке // Научный вестник Национальной музыкальной академии Украины имени П. И. Чайковского. Вып. 37 : Стиль музыкальной творческой: эстетика, теория, виконавство : зб. ст. / уряд. В. Г. Москаленко. Київ, 2004. С. 74–83.
2. Ананьєва Н. Музыкально-риторична лексика в хорових концертах Артемія Веделя і питання інтонування сакрального слова // Научный вестник Национальной музыкальной академии Украины имени П. И. Чайковского. Вып. 85 : Духовна культура України: традиції та сучасність : зб. наук. ст. / ред.-уряд. М. М. Скорик. Київ, 2010. С. 227–242.
3. Анотований покажчик творів Артема Веделя (1767–1808) / уряд. Т. В. Гусарчук ; ред. А. В. Кутасевича. Київ : Хорова б ка камерного хору «Київ», 1997. 36 с.
4. Антоний (Паканич). Церковно-археологический музей и Церковно-археологическое общество при Киевской духовной академии: история создания и обзор деятельности // Труды Київської Духовної Академії. 2012. № 17. С. 13–29.
5. Антонович М. Візантійські елементи в антифонах української церкви // Антонович М. Musica sacra. Збірний статей з історії української церковної музички / ред. і уряд. Юрій Ясиновський. Львів : Ін т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1997. С. 21–38.
6. Антонович М. Кошиць Олександр Антонович – композитор церковної музички і диригент. Вінніпег : Осередок Української Культури й Освіти, 1975. 96 с.
7. Антонович М. Партесна музичка в українських церквах доби Козаччини // Антонович М. Musica sacra. Збірник статей з історії української церковної музички / ред. і уряд. Юрій Ясиновський. Львів : Ін т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1997. С. 144–164.

8. Антонович М. Питоменності українського церковного співу // Антонович М. *Musica sacra*. Збірник статей з історії української церковної музики / ред. і упоряд. Юрій Ясиновський. Львів : Ін т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1997. С. 1–13.
9. Антонович М. Псалм «На ріках Вавилонських» в українській церковній практиці // Антонович М. *Musica sacra*. Збірник статей з історії української церковної музики / ред. і упоряд. Юрій Ясиновський. Львів : Ін т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1997. С. 56–70.
10. Антонович М. П'ятиголоса партесна літургія – пам'ятка української музичної культури доби бароко // Антонович М. *Musica sacra*. Збірник статей з історії української церковної музики / ред. і упоряд. Юрій Ясиновський. Львів : Ін т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1997. С. 93–112.
11. Аріскіна Н. Походження жанру світильна та експастиларія: історико-літургічний аспект // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 41, кн. 2 : Старовинна музика: сучасний погляд. *Argis Medievalis – Argis Contemporalis* : зб. ст. / упоряд. Н. О. Герасимова-Персидська. Київ, 2006. С. 151–165.
12. Артемій Ведель: розшуки і повідомлення. Розмову з О. Жигуном вів А. Яремчук // Українська культура. 1997. № 7. С. 36–38.
13. Баранівський В. Система детермінант культурного впливу на формування особистості // Матеріали до українського мистецтвознавства : зб. наук. пр. Вип. 2 : Пам'яті академіка О. Г. Костюка / Ін т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України / упоряд. Г. В. Степанченко. Київ, 2003. С. 31–38.
14. Батовська О. М. Сучасне академічне хорове мистецтво *acappella* як систематичний музично-виконавський феномен : дис. ... доктора мистецтвознавства : спец.17.00.03 Музичне мистецтво. Одеська національна музична академія ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2019. 519 с.

15. Безклубенко С. Д., Никоненко Т. М. Мистецькі салони в Україні другої половини XVIII–XIX століть // Матеріали до українського мистецтвознавства : зб. наук. пр. Вип. 2 : Пам'яті академіка О. Г. Костюка / Ін т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України / упоряд. Г. В. Степанченко. Київ, 2003. С. 26–30.
16. Бентя Ю. «Золотоверхий Київ»: посвята Артемію Веделю // Музика. 2007. № 5. С. 2–3.
17. Бенч О. Г. Музичне мистецтво українського зарубіжжя в постатях // Мистецтвознавчі записки : зб. наук. пр. / Держ. акад. керівник кадрів культури і мистецтв. Вип. 15. Київ : Міленіум, 2009. С. 10–17.
18. Бенч О. Павло Муравський. Феномен одного життя. Київ : Дніпро, 2002. 664 с.
19. Бенч-Шокало О. Український хоровий спів: актуалізація звичаєвої традиції : навч. посіб. Київ : Ред. журн. «Український Світ», 2002. 440 с.
20. Берегова О. Зміна світоглядних орієнтирів в останніх творах М. Скорика // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 10 : Мирослав Скорик : зб. наук. пр., присвячений 60 річчю від дня народження М. М. Скорика. Київ, 2000. С. 42–45.
21. Божественная Литургия. Богослужебные песнопения Православной Церкви : учеб. пособие / сост., ред., коммент. Д. Болгарского. Киев : Изд. Свято-Троицкого Ионинского монастыря, 2004. 536 с.
22. Бойко О. Д. Історія України : навч. посіб. 3 те вид. Київ : Академвидав, 2008. 688 с.
23. Болгарский Д. Киево-Печерский распев в контексте мистерии храмового действия // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Вип. 24 : Старовинна музика: сучасний погляд. Кн. 1 / упоряд. Н. О. Герасимова-Персидська. Київ, 2003. С. 98–108.

- 24.Боровик М. К. Про впливи народної пісні на мелодику А. Веделя // Українське музикознавство : наук.-метод. міжвідомчий щорічник. Вип. 6. Київ : Муз. Україна, 1971. С. 137–152.
- 25.Боровик М. К. Хоровий концерт і його творці // Історія української музики : в 6 т. Т. 1 : Від найдавніших часів до середини ХІХ ст. Київ : Наук. думка, 1989. С. 194–217.
- 26.Відроджені скарби Києво-Печерської Лаври з колекції Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника : альбом-каталог / авт-упоряд. А. Кондратюк, І. Шульц, А. Беліловська, С. Гага-Шереметьєва. Київ : Антиквар, 2014. 144 с.
- 27.Герасимова И. В. Вечерня Николая Дилецкого: вопросы источниковедения, реконструкция и публикация // ΚΑΛΟΦΩΝΙΑ / KALOPHONIA. Науковий збірник статей і матеріалів з історії церковної монодії та гимнографії. Число 7. Львів : Вид во ЛБА, 2014. С. 302–323.
- 28.Герасимова И. К вопросу о составе Четырехголосной Службы Божией Николая Дилецкого // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 88 : Старовинна музика – сучасний погляд. Ч. 1. Київ, 2009. С. 193–200.
- 29.Герасимова-Персидская Н. А. Авторство как историко-стилевая проблема // Музыкальное произведение: сущность, аспекты анализа : сб. ст. / сост. И. А. Котляревский, Д. Г. Терентьев. Киев : Муз. Україна, 1988. С. 27–33.
- 30.Герасимова-Персидская Н. А. Некоторые заметки по текстологии нотоплинейных рукописей // Герасимова-Персидская Н. Музыка. Время. Простран-ство / ред. И. Тукова. Киев : Дух і літера, 2012. С. 63–76.
- 31.Герасимова-Персидская Н. А. Партесное многоголосие и формирование стилевых направлений в музыке XVII – первой половины XVIII в. // Герасимова-Персидская Н. А. Музыка. Время. Пространство / ред. И. Тукова. Киев : Дух і літера, 2012. С. 109–128.

32. Герасимова-Персидская Н. «Постоянные эпитеты» в хоровом творчестве конца XVII – первой половины XVIII веков // Герасимова-Персидская Н. А. Музыка. Время. Пространство / ред. И. Тукова. Киев : Дух і літера, 2012. С. 129–148.
33. Герасимова-Персидська Н. О. Італійські впливи в українській музиці XVII ст. // Музична культура Італії та Франції від барокко до романтизму. Київ : КДК ім. П. І. Чайковського, 1991. С. 17–25.
34. Герасимова-Персидська Н. О. Київська колекція партесних творів кінця XVII–XVIII століть // Українська музична спадщина. Вип. 1. Київ : Муз. Україна, 1989. С. 11–16.
35. Герасимова-Персидська Н. О. Слово і музика в XVII столітті // Українське літературне барокко : зб. наук. пр. Київ : Наук. думка, 1987. С. 272–287.
36. Герасимова-Персидська Н. О. Специфіка національного варіанта барокко в українській музиці // Українське барокко та європейський контекст. Київ : Наук. думка, 1991. С. 211–215.
37. Герасимова-Персидська Н. О. Хоровий концерт на Україні в XVII – XVIII ст. Київ : Муз. Україна, 1978. 181 с.
38. Горобець А. Православний храм. Рівне : Парафія свв. мцц. Віри, Надії, Любові та матері їх Софії УПЦ КП, 2012. 146 с.
39. Грінченко М. Історія української музики. Київ : Спілка, 1922. 278 с.
40. Гуменюк Т. Естетика постмодернізму. Кінець стиля? // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 37 : Стиль музичної творчості: естетика, теорія, виконавство : зб. ст. / упоряд. В. Г. Москаленко. Київ, 2004. С. 13–20.
41. Гусарчук Т. В. Артем Ведель та його рукописна спадщина // Артем Ведель. Божественна Літургія святого Іоанна Золотоустого та 12 духовних хоро-вих концертів / ред. В. Колесника. Київ ; Едмонтон ; Торонто, 2000. С. III–XII.

42. Гусарчук Т. Артемій Ведель. Постаць митця у контексті епох: монографія. Вид. 2-ге. Київ : Муз. Україна, 2019. 768 с., 32 с. іл.
43. Гусарчук Т. Дмитро Бортнянський // Видатні діячі України минулих століть. Меморіальний альманах. Київ : Євролідж, 2002. С. 74–75.
44. Гусарчук Т. Дмитро Бортнянський // Народжені Україною. Меморіальний альманах : у 2 т. Київ : Євролідж, 2002. Т. 1. С. 252–253.
45. Гусарчук Т. До проблеми вивчення особистісних детермінант композиторської творчості // Матеріали до українського мистецтвознавства : зб. наук. пр. Вип. 2 : Пам'яті академіка О. Г. Костюка / Ін т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України / упоряд. Г. В. Степанченко. Київ, 2003. С. 121–124.
46. Гусарчук Т. В. До проблеми індивідуально-особистісного в хоровій творчості Лесі Дичко // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 19 : Леся Дичко: грані творчості. Київ, 2002. С. 13–39.
47. Гусарчук Т. В. До проблеми індивідуального в українському хоровому мистецтві доби класицизму // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 24 : Старовинна музика: сучасний погляд. Кн. 1 / упоряд. Н. О. Герасимова-Персидська. Київ, 2003. С. 86–98.
48. Гусарчук Т. В. Духовна творчість М. В. Лисенка: зовнішні та внутрішні контексти // Микола Лисенко та українська композиторська школа. До 160 річчя від дня народження М. В. Лисенка : зб. наук. пр. / Ін т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України ; упоряд. і авт. передм. О. В. Шевчук. Київ, 2004. С. 214–220.
49. Гусарчук Т. В. «Духовний концерт» Мирослава Скорика: концепційна трансгресія та її інтонаційне втілення // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 86 : Історія в особистостях : зб. ст. / ред.-упоряд. М. М. Скорик. Київ, 2013. С. 419–436.

50. Гусарчук Т. В. Духовний концерт у творчості С. Дегтярьова: стильові особливості // Вісник Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. Мистецтвознавство. Івано-Франківськ, 2012. Вип. 24–25. С. 269–275.
51. Гусарчук Т. В. Духовно-музична творчість М. Вериківського: оновлення традицій // Музикознавчі студії інституту мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки та Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. наук. пр. / упоряд. О. І. Коменда. Луцьк, 2012. Вип. 9. С. 138–148.
52. Гусарчук Т. В. Київський період у творчій біографії Олександра Кошиця // Виконавська інтерпретація та сучасний навчальний процес : матеріали IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Луганськ 15–16 березня 2012 р.). Луганськ : Вид-во ЛДІКМ, 2012. С. 25–26.
53. Гусарчук Т. В. Літургійні цикли Артемія Веделя: особливості інтонаційного розвитку // Музичне мистецтво : зб. наук. ст. Вип. 10 / ред.-упоряд. Т. В. Тукова. Донецьк ; Львів : Юго-Восток, 2010. С. 128–138.
54. Гусарчук Т. В. Матеріали до нового видання каталогу хорової спадщини А. Л. Веделя // Студії мистецтвознавчі / Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Число 4 : Театр. Музика. Кіно. Київ, 2003. С. 69–74.
55. Гусарчук Т. В. Особистісні чинники духовної творчості українських композиторів 20-х років XX століття // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 67 : Музична культура України 20–30-х років XX століття: тенденції і напрямки : зб. ст. Київ, 2008. С. 207–216.
56. Гусарчук Т. В. Особливості інтонаційної драматургії у літургійних циклах Артемія Веделя та Степана Дегтярьова // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 103 : Музична драматургія: теорія і практика. Київ, 2012. С. 81–92.

57. Гусарчук Т. В. Релігійні твори М. Вериківського: на перетині традицій та новаторства // Регіональні культурні, мистецькі та освітні практики : матеріал III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Переяслав-Хмельницький, 15–16 березня 2016 року) / за ред.: Т. В. Мартинюк, Л. Г. Кондратова. Мелітополь : Люкс, 2016. С. 22–27.
58. Гусарчук Т. В. Творчість А. Веделя і деякі тенденції розвитку вітчизняного музичного мистецтва XVIII ст. // Українська музична культура минулого і сучасності у міжнаціональних зв'язках. Збірник статей молодих музикознавців України / кол. авт. під керівн. Н. О. Герасимової-Персидської ; ред. О. Ю. Шевчук, Т. В. Тонкаль. Київ : КДК ім. П. І. Чайковського, 1989. С. 79–86.
59. Гусарчук Т. В. Традиції бароко в українській музиці другої половини XVIII сторіччя // Українське бароко / Держ. фонд фундаментальних дослідж. ; кер. проекту Д. Наливайко : у 2 т. Т. 2. Харків : Акта, 2004. С. 41–67.
60. Гусарчук Т. В. Українська хорова спадщина другої половини XVIII ст. в нотних джерелах // Наукові записки. Зб. праць молодих вчених та аспірантів / Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. Київ, 1997. Т. 2. С. 123–159.
61. Гусарчук Т. В. Хорова творчість Степана Дегтярьова: стильові детермінанти й паралелі // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2013. № 3 (20). С. 117–129.
62. Духовна музика українських композиторів 20-х років XX с. / упоряд., спецрад., передмова М. Юрченка. Київ : Вид-во імені Олени Теліги, 2004. 224 с.
63. Загайкевич М. П. Михайло Вербицький. Сторінки життя і творчості. Львів : Місіонер, 1998. 145 с.
64. Іванов В. Ф. Дмитро Бортнянський. Київ : Муз. Україна, 1980. 144 с.
65. Історія мистецтв: навч. посіб. / О. Л. Шевнюк. Київ: Освіта України, 2015. 452 с.

- 66.19. Історія української культури / В. О. Лозовой, Л. В. Анучина, О. А. Стасевська, О. В. Уманець / за ред. В. О. Лозового. Харків: Право, 2013. 368 с.
67. Історія української культури. навч. посіб. / за ред. О. Ю. Палової. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
68. Кармазін А. О. Національна історія в мистецьких образах як сутність композиторської творчості Михайла Вериківського: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03. Музичне мистецтво / Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. Суми, 2021. 20 с.
69. Коменда О. І. Феномен Мирослава Скорика в світлі ідей творчого універсалізму. Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурномистецьких рефлексіях: тези Другої міжнар. наук.-практ. конф. 1–2 лист. 2018 р. Київ. 2018. С. 36–37.
70. Колесник В. Від редактора // Ведель А. Л. Божественна літургія святого Іоанна Золотоустого та 12 духовних концертів / ред. В. Колесника. Київ ; Едмонтон ; Торонто, 2000. С. II.
71. Копиця М. Д. Архетипи українського музичного світу // Копиця М. Вибране : зб. ст. Київ; Ніжин : ПП Лисенко, 2018. С. 143–148.
72. Копиця М. Д. Маєстро Мирослав Скорик і Київ епохи шістдесятих // Копиця М. Д. Вибране : зб. ст. Київ; Ніжин : ПП Лисенко, 2018. С. 304–312.
73. Корній Л. Історія української музики. : у 2 ч. – Київ : Вид. М. П. Коць, 1996–1998. Ч. 2. 1998 р. 339 с.
74. Корній Л. П. Партесний спів // Енциклопедія історії України. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Partesnyj_spiw (дата звернення: 28.06.2022).
75. Костюк Н. Літургія // Українська музична енциклопедія. Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2011. Т. 3. С. 170–174.

- 76.Костюк Н., Муха А. Бортнянський Дмитро Степанович // Українська музична енциклопедія. Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2006. Т. 1. С. 252–254.
- 77.Костюк Н., Шевчук О. Лисицин Михайло Олександрович // Українська музична енциклопедія. Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2012. Т. 2. С. 130–131.
- 78.Костюк Н. Літургія Іоанна Златоустого: еволюція і семантика жанру // Українське музикознавство : наук.-метод. зб. Вип. 29. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2000. С. 52–63.
- 79.Куземська Г. Сакральне слово отця Кирила Стеценка / Стеценко Кирило. Духовні твори / ред.-упоряд. М. М. Гобдич. Макарів : Софія; Київ : Фенікс, 2013. С. 12–15.
- 80.Кузик В. В. Микола Леонтович / Леонтович Микола. Хорові твори / ред.-упоряд. В. Кузик. Київ : Муз. Україна, 2019. С. 5–22.
- 81.Кутасевич А. В. Духовно-музичні спадщини С. Дегтярьова й А. Веделя: питання авторської атрибуції // Українське музикознавство : наук.-метод. зб. Вип. 37 / упоряд. І. Б. Пясковський. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2011. С. 5–26.
- 82.Кутасевич А. В. Сильова диференціація духовно-музичних спадщин Степана Дегтярьова та Артема Веделя: питання авторства творів суперечливої атрибуції : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03. Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2015. 18 с.
- 83.Лашенко А. П. З історії київської хорової школи. Київ : Муз. Україна, 2007. 196 с.
- 84.Лісецький С. Й. Класицизм – провідний творчий напрямок в українській музиці другої половини XVIII – початку XIX століття : монографія. Київ : НАКККіМ, 2012. 391 с.
- 85.Лисенко В. В. Деякі аспекти літургійної творчості Артемія Веделя в контексті сучасного концертно-хорового виконавства. Музика в діалозі

- з сучасністю: освітні, мистецтвознавчі, культурологічні студії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 23–24 квітня 2021 р.). КНУКіМ, 2021. С. 149–152.
86. Лисенко В. В. Компаративно-текстологічний аналіз літургій Артемія Веделя C-dur та Es-dur крізь призму вимог сучасної виконавської практики. Українське академічне вокально-хорове мистецтво: методико-педагогічний, історико-музикознавчий дискурси: колект. монографія / заг. ред. Н. Кречко; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2022. С. 405–431. 3. Lysenko, V. (2023).
87. Людкевич С. П. Михайло Вербицький та українська суспільність // Людкевич С. П. Дослідження, статті, рецензії, виступи : в 2 т. Т. 2. / упоряд., ред., переклади і примітки З. Штундер. Львів : Вид во М. П. Коць, 2000. С. 345–348.
88. Людкевич С. П. Справа нашого церковного співу // Людкевич С. П. Дослідження, статті, рецензії, виступи : в 2 т. Т. 2. / упоряд., ред., переклади і примітки З. Штундер. Львів : Вид во М. П. Коць, 2000. С. 244–248
89. Маскович Т. М. Хорова творчість Ганни Гаврилець в руслі «нової сакральності»: автореф. дис.... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Одеська національна музична академія ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2018. 19 с.
90. Ольховський А. В. Нарис історії української музики / підгот. до друку, , наук. ред., вступ. ст., комент. Л. Корній. Київ : Муз. Україна, 2003. 512 с.: нот.
91. Пархоменко Л. О. Кирило Григорович Стеценко. Київ : Муз. Україна, 1973. 264 с.
92. Пархоменко Л. О. Кирило Стеценко. Київ : Муз. Україна, 2009. 390 с.
- 93.

94. Пархоменко Л. О. Митець високого таланту // Стеценко Кирило. Духовні твори / ред.-упоряд. М. М. Гобдич. Макарів : Софія; Київ : Фенікс, 2013. С. 6–11.
95. Пясковський І. Б. Поліфонія в українській музиці: навчальний посібник. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2012. 272 с.
96. Сазонкіна О. «Всеношна» А. Веделя: деякі особливості драматургії / Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 11. Київ, 2001. С. 106–109.
97. Чекан Ю. До питання визначення предмету історії музики. Музично-історичні концепції у минулому і сучасності / ред.-упор. О. Зінкевич, В. Сивохіп. Львів : Сполом, 1997. С. 17–23.
98. Чекан Ю. Інтонаційний образ світу: монографія. Київ: Логос, 2009. 227 с.
99. Чекан Ю. Сакральний світ Вікторії Польової / О. Голинська, Ю. Чекан. Музика – український інтернет-журнал. URL: <http://mus.art.co.ua/sakralnyjsvit-viktoriji-polovoji/>.
100. Шуміліна О. А. Сильова динаміка української духовної музики XVII–XVIII ст. за матеріалами рукописних колекцій: монографія. Донецьк, 2012. 299 с.